

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

Ügyszám: FRP/439/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

179/2014. (VII. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. rendű panaszos** és **II. rendű panaszos** (a továbbiakban együttesen: panaszosok¹) 2013. június 13-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. július 10-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I.

Indokolás

A panaszosok 2013. június 13-án postai úton, a Testület panaszbejelentő formanyomtatványán terjesztették elő panaszukat, amelyet 2013. június 27-én és 2013. július 8-án kiegészítettek.

1) A panaszbeadvány szerint az I. rendű panaszos 2013. június 9-én biciklizett feleségével, a II. rendű panaszossal és lányával a főúton, amikor a sávjukban velük szemben haladva megjelent egy rendőrautó, amely felkapcsolt villogókkal, folyamatos dudálással közlekedett. A II. rendű panaszos és a lánya épphogy meg tudott állni az autó előtt. Az I. rendű panaszos balra kikerülve az autót, csak később tudott megállni. Ezt követően a járőrök kiszálltak a rendőrautóból, és az I. rendű panaszos nevét kérdezték, és közölték, hogy 20 000 forint helyszíni bírságra büntetik szabálysértés miatt. Valószínűleg a félelem és az ijedség miatt, valamint a fenyegetés hatására, „pánikban” az I. rendű panaszos nem mondta meg a nevét, ezért kezeit hátra bilincseltek, annak ellenére, hogy jelezte, jobb kezét, könyökét megműtötték. Ezt követően az I. rendű panaszost előállították az E.-i Rendőrkapitányságra.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

Az I. rendű panaszos elmondása szerint ilyen félelmetes igazoltatásban még nem volt részük, a lánya este még sírva mondta, hogy ő nagyon megijedt, azt hitte, hogy nem tud megállni és nekimegy a rendőrautónak.

2) A panaszosok 2013. június 27-én faxon juttatták el az I. rendű panaszosnak a II. rendű panaszos képviselőre feljogosító meghatalmazást.

A II. rendű panaszos panaszként az alábbiakat adta elő. A főúton biciklizett az I. rendű panaszossal és a lányával, amikor a sávjukban feltűnt egy rendőrautó, amely felkapcsolt villogókkal, lámpákkal, folyamatosan dudálva gyorsan közlekedett. A panaszosok alig tudtak megállni a rendőrautó előtt, ezért a II. rendű panaszos nagyon megijedt és félt. A járőrök az I. rendű panaszost igazoltatták, őt és a lányát pedig „elzavarták”, ennek ellenére II. rendű panaszos végig jelen volt az intézkedésnél. Hozzátette, hogy ilyen igazoltatásban még nem volt része, és a történetek mélyen felháborítják.

3) Az I. rendű panaszos 2013. június 27-én telefonon érdeklődött a Testületnél a felessége meghatalmazásának helyessége felől. A Testület ügyintézője a szükséges információ megadása után megkérte az I. rendű panaszost, hogy szóban pontosítsa a beadványát oly módon, hogy jelölje meg pontosan, mit kifogásol a II. rendű panaszos, illetve pontosítsa saját panaszát is.

Az I. rendű panaszos előadta, hogy feleségével szemben a rendőrök semmilyen intézkedést nem fogantatosítottak, így ő a „durva, félelemkeltő eljárást” panaszolja. Az I. rendű panaszos pedig igazoltatásának módját, valamint bilincselését sérelmezi, előállításának jogszerűségét nem vonja kétségbe.

Az I. rendű panaszos elmondta, hogy lánya külföldön tartózkodik, így tőle meghatalmazást nem tud beszerezni. A Testület ügyintézője ezért tájékoztatta arról, hogy önállóan előterjesztett panasz, illetve meghatalmazás hiányában a Testületnek nem áll módjában az eljárást lefolytatni lányának panaszra tekintetében, amelyet az I. rendű panaszos tudomásul vett.

4) Az I. rendű panaszos 2013. július 8-án faxon elküldött panasz-kiegészítésében az alábbiakat adta elő.

A I. rendű panaszos a rendőri intézkedésnek nem szegült ellen, végig a rendőrök mellett volt.

A „jó ebből elég” mondat után felszólították, hogy forduljon meg, majd hátrabilincseltek kezeit, beültették az autóba és elvitték a rendőrkapitányságra. A kapitányságon, többszöri kérése után vették le a bilincset kezéről. Az I. rendű panaszos pontosan nem tudta megmondani, hogy mennyi ideig volt rajta a bilincs a kapitányság épületében, de megítélése szerint körülbelül még egy fél órát.

A rendőrök az autóban közölték vele, hogy az intézkedésről hangfelvételt készítettek.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panasz szempontjából a következők relevánsak.

1) A megyei rendőr-főkapitányság vezetője a T.-i Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) vezetőjének jelentése alapján az alábbiakról tájékoztatta az ORFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjét.

Az intézkedést egy r. törzsőrmester járőrvezető és egy r. őrmester, a rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-, Járőrszolgálati Alosztály beosztottjai fogatosították.

Az intézkedés oka, illetve jogalapja az volt, hogy a panaszosok behajtani tilos tábla egyértelmű jelzése ellenére lezárt területre hajtottak be, így megsértve a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendeletben (a továbbiakban: KRESZ) 14. § (1) bekezdés z) pontját. Továbbá figyelmen kívül hagyták a rendőri jelzést (KRESZ 42. § (1) bekezdése), és igazolással kapcsolatos szabálysértést követek el a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 207. §-a értelmében.

A rendőri intézkedésről hangfelvétel készült, amelyet csatoltak az iratanyaghoz.

A rendőrfőkapitány szerint a fentiekre, valamint a csatolt iratanyagokban foglaltakra tekintettel a panaszosok panasza nem megalapozott.

2) Az előállítás végrehatásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint az I. rendű panaszost 2013. június 9-én 11 óra 40 perckor vonták intézkedés alá, amelynek keretében a Rendőrségről szóló XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, a 33. § (2) bekezdés a) pontja és f) pont I. fordulata alapján előállították. Az intézkedés során figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § alapján 11 óra 50 perctől 12 óra 10 percig bilincset alkalmaztak vele szemben. A jelentés rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során sérülés, a kényszerítő intézkedés és/vagy eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján az I. rendű panaszos hozzátartozója/képviselőjének kiértesítését kérte, a kiértesítendő személyt, a feleségét 12 óra 50 perckor telefonon tájékoztatták.

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló körülményeként a következőket ismertette.

A rendőrök szolgálatuk teljesítése során, a fenti napon mozgó gépkocsizó ellenőrzést hajtottak végre T. településen és a hozzátartozó útszakaszokon. Előző napi szolgálat során a rendőrök azt a tájékoztatást kapták, hogy T. település temetője és Ny. település között a Duna medréből kilépett, és az utat, illetve a mellette található kerékpárutat a víz elárasztotta körülbelül 100 méter hosszan és az útburkolaton körülbelül 80 cm mély átfolyás keletkezett. Emiatt az érintett útszakaszt „Árvíz miatt lezárva” feliratú és egy behajtani tilos táblával lezárták.

Ezzel kapcsolatban a rendőrök azt az utasítást kapták, hogy az árvíz ideje alatt ezt az útszakaszt csak az árvízzel kapcsolatos munkákat végző gépek és hatóságok használhatják.

Ennek értelmében az út mellett található kerékpárutat „Rendőrség / Police” feliratú szalaggal keresztirányban le kell zárni és oda a behajtást meg kell akadályozni. Mivel a rendőrök feladata a T. településen mozgó ellenőrzés, a vagyonbiztonság, a közbiztonság és az árvízzel kapcsolatos feladatok végrehajtása volt, így a lezárt szakaszt, csak visszatérően tudták ellenőrizni. Ennek eleget téve a fenti napon 11 óra 40 perckor T. település irányából Ny. település irányába haladtak a szóban forgó útszakaszon, amikor arra lettek figyelmesek, hogy egy férfi és egy nő kerékpározik a lezárt útszakaszon velük szemben T. irányába. Ezt észlelve a rendőrök a menetiránnyal szembeni sávba soroltak úgy, hogy közben felkapcsolták a megkülönböztető fényjelzést, majd a gépkocsit lefékeztek. Ebben a pillanatban a kerékpározó nő (II. rendű panaszos) körülbelül 10 méterre lehetett a rendőrautótól, a férfi (I. rendű panaszos) pedig 8 méterre. Az utasülésben helyet foglaló r. őrmesternek nem volt ideje kiszállni a gépkocsiból, mert a I. rendű panaszos sebességét nem csökkentve a szolgálati gépkocsit kikerülte. Ezzel egy időben a r. őrmester a leengedett ablakon egyértelműen megállásra szólította fel a I. rendű panaszost. Amire a I. rendű panaszos a kikerülés közben visszakiáltotta, hogy „dehogyan állok”, majd tovább tekert. Ezt követően a rendőrök az úttesten megfordultak a szolgálati gépkocsival, és a I. rendű panaszos után mentek, aki többszöri hangjelzésre, illetve felszólításra megállt az út szélén. Eközben megtett körülbelül 50 métert. Végül az I. rendű panaszost sikerült intézkedés alá vonni, amely során a korábban szabályosan megálló II. rendű panaszos odament. A rendőrök tájékoztatták az I. rendű panaszost, hogy mivel lezárt útszakaszon kerékpározott, szabálysértést követett el, amely miatt, tekintettel az árvízi helyzetre csak figyelmeztette volna. De mivel azzal is szabálysértést követett el, hogy figyelmen kívül hagyta a rendőri felszólítást, így az I. rendű panaszossal szemben 10 000 forint helyszíni bírságot szabtak ki. Az I. rendű panaszos fel volt háborodva és közölte, hogy „a rendőrök csak éppen nem érnek rá és csak szórakoznak vele”. Ekkor a rendőrök felszólították, hogy igazolja magát, és amennyiben az adatait ellenőrzik és azok helyesek, akkor a helyszíni bírságról szóló irat kitöltése után elhagyhatja a helyszínt és hazamehet. Ezt követően az I. rendű panaszos közölte egy nevet, amelyre a rendőrök elmondták, hogy, amennyiben nem igazolja magát, úgy az Rtv. értelmében elő kell állítaniuk az E.-i Rendőrkapitányságra személyazonosság megállapítása céljából, de mivel árvíz miatt rájuk máshol lenne szükség, továbbá a kellemetlenségek elkerülése véget ne akarja, hogy ez legyen az intézkedés vége. Az I. rendű panaszos közölte, hogy ez őt nem érdekli és ott kerékpározik, ahol akar. Ekkor a r. őrmester félrehívta körülbelül 3 méterre a II. rendű panaszost, aki elmondta, hogy ő sem hajlandó elmondani a I. rendű panaszos adatait, mert ki akar maradni ebből az egészből, de kérte, hogy ne vigyék el a I. rendű panaszost, és megpróbálta férjét lebeszélni „makacsságáról”, ami nem vezetett eredményre.

Az I. rendű panaszos elmondta, hogy a társaságában lévő nő a felesége, akinek elárulta a nevét is, majd hozzátette, hogy hagyják őket békén. Ezután még egyszer felszólították az I. rendű panaszost, hogy igazolja magát, különben előállítják, amelyre ő megvonta a vállát, és azt mondta, hogy „menjünk”.

A rendőrök felhívták az I. rendű panaszos figyelmét, hogy kezeit hátra helyzetben megbilincselik, melyre ő közölte, hogy jobb könyökén korábban műtétet hajtottak végre, ami miatt azt nem tudja rendesen behajlítani. Ezért az I. rendű panaszost a rendőrségnél rendszeresített 2 db bilinccsel bilincselték meg, ami az I. rendű panaszos szerint semmilyen sérüléssel, illetve fájdalommal nem járt. A helyszínen a rendőrök tájékoztatták a II. rendű panaszost a történetekről és megkérték, hogy férje kerékpárját szállítsa el a helyszínről, melyet megértett, és az indulásuk előtt azt gyalogosan tolván elindult Ny. település felé.

Az E. Rendőrkapitányság hivatali helyiségében a I. rendű panaszos csak a r. főtörzsőrmester szolgálatirányító parancsnok jelenlétében mondta el adatait, mely alapján megállapították

személyazonosságát. Az I. rendű panaszost egy másik r. főtörzsőrmester felvilágosította jogairól és kötelezettségeiről, melyet megértett és a tájékoztató kivételével mindent aláírt, és jelezte, hogy az intézkedéssel szemben panaszt fog tenni 8 napon belül.

Az előállítás során a rendőrök közölték az I. rendű panaszossal, hogy az Rtv. 42. § alapján hangfelvételt készítettek az intézkedésről, illetve azt, hogy az általa elkövetett szabálysértések miatt feljelentést tesznek ellene a rendőri jelzés figyelmen kívül hagyása miatt (KRESZ 42. § (1) bekezdés), az igazolással kapcsolatos szabálysértés (Szabs. tv. 207. §) elkövetése miatt. Illetve mivel lezárt területre hajtott be a behajtani tilos tábla egyértelmű jelzése ellenére, megsértve ezzel a KRESZ 14. § (1) bekezdés z) pontját, így vele szemben közigazgatási eljárásban szankciót fognak alkalmazni, melyről külön jegyzőkönyv készült, amelyet az I. rendű panaszos szintén nem írt alá és a befizetési szelvényt sem vette át. Ezt követően 12 óra 50 perckor szabadon bocsátották.

A jelentés megjegyzi, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a rendőrök szóban tájékoztatták az I. rendű panaszost, az előállítás idejéről szóló igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást az I. rendű panaszos részére kiadták.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint az I. rendű panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás és előállítás jogszerű és szakszerű volt. A kivizsgálás megállapította, hogy a bilincs alkalmazása is jogszerű és szakszerű, valamint szükséges volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

3) Az intézkedés napján a törzsőrmester és a r. őrmester szabálysértési feljelentést tett az I. rendű panaszossal szemben az általa elkövetett, a KRESZ 42. § (1) bekezdésébe és a Szabs. tv. 207. §-ába ütköző szabálysértés elkövetése miatt, az előállítás végrehajtásáról készített jelentésben foglalt tényállás alapján.

4) A r. törzsőrmester 2013. július 25-én kelt jelentésében az alábbiakkal egészítette ki a fentieket.

A r. törzsőrmester 2013. június 6. és június 13-a között a rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr Alosztály járőreként az árvízi védekezésekkel kapcsolatos rendőri feladatokkal összefüggésben az E. Rendőrkapitányságra lett vezényelve. Az árvízi védekezés során azt a feladatot kapta, hogy T. település, és annak közvetlen közelében lásson el vagyon védelmi és közlekedésirányítási, biztosítási feladatot. Ennek során 2013. június 9-án az I. rendű panaszossal szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak.

Mivel a T. és Ny. településeket összekötő útszakaszt és az út mellett párhuzamosan futó kerékpárutat a Duna vize elárasztotta és így életveszélyessé vált, így ezt az útszakaszt a Közútkezelő Kht. és a Katasztrófavédelem együttes utasítására hatóságilag lezárták. Ezen útszakaszt 2013. június 9. reggelétől csakis kizárólag a védekezéssel kapcsolatos munkagépek és hatóságok használhatták. A r. törzsőrmester utasítást kapott ennek visszatérő ellenőrzéséről.

Ezt az útszakaszt az „Árvíz miatt az út lezárva”, illetve „Behajtani tilos” táblákkal és „Rendőrség / Police” kordonszalaggal lezárták. Erről készített fényképfelvételek a jelentés mellékletét képezik.

Mivel az útszakasz le volt zárva, így a rendőr a szolgálati gépkocsi megkülönböztető fényjelzését bekapcsolta és a menetirány szerinti baloldalra sorolt át, mivel azon az oldalon található a kerékpárút, így közelebről lehetett azt látni, és az esetleg ott kerékpározókat intézkedés alá vonni. Az ellenőrzést körülbelül 30-40 km/h sebességgel hajtották végre.

Az ellenőrzés során a törzsőrmester észrevette a vele szemben, T. település irányába kerékpárral közlekedő panaszosokat. Az észlelés pillanatában körülbelül 40-50 méter volt a rendőrautó és a panaszosok között. Amikor megállt a rendőrautó, a panaszosok 8-10 méterre lehettek az előtt és lassan haladtak felé. A II. rendű panaszos megállt, a I. rendű panaszos pedig sebességét csökkentve kikerülte a szolgálati gépkocsit úgy, hogy a r. őrmesternek csak arra volt ideje, hogy a leengedett ablakon keresztül felszólítsa a megállásra. Erre az I. rendű panaszos az elhaladás közben visszakiabált, hogy „dehogyan állok”, majd tovább tekert, A II. rendű panaszos még mindig körülbelül 8 méterre állt a gépkocsitól figyelve az eseményeket, nem volt balesetveszélyben. A felszólított I. rendű panaszos nem a baleset elkerülése miatt tért ki a szolgálati gépkocsi elől, hanem mert nem állt szándékában megállni.

Ezt követően a szolgálati gépkocsi az úttesten megfordult és az I. rendű panaszos után ment, majd a rendőrök az I. rendű panaszos mellé érve, őt többszöri hangjelzéssel, illetve felszólítással megállásra kényszerítették. Ekkor tudták az I. rendű panaszossal közölni az intézkedés okát, nevezetesen a szabálysértés elkövetésének tényét.

Az I. rendű panaszost felszólították, hogy igazolja magát, adja át személyi igazolványát, vagy adatait diktálja be, és azok ellenőrzése, illetve a szankció kiszabása után (helyszíni bírság, KKT jegyzőkönyv) – mivel szabálysértéseket, illetve szabályszegést követett el – szabadon távozhat. Amire az I. rendű panaszos mondott egy nevet, és közölte, hogy ott kerékpározik, ahol és amikor akar. Ekkor a rendőrök közölték vele, hogy amennyiben nem igazolja magát akkor az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja alapján előállítják az E. Rendőrkapitányságra.

A r. törzsőrmester felhívta a figyelmét, hogy legyen belátó és vegye figyelembe az árvízhelyzetet és működjön együtt, melyre elutasító választ adott az I. rendű panaszos.

A II. rendű panaszos elmondta, hogy ő nem hajlandó elmondani férje adatait, nem kíván belekeveredni ebbe az ügybe.

Az I. rendű panaszos kezeit az előállítás alkalmával hátra helyzetben bilincselték meg az Rtv. 48. § c) pontja alapján, mivel szállítása nem az arra a célra kialakított járműben történt, illetve mivel a személy szökésétől tartani lehetett.

A bilincselés során az I. rendű panaszos jelezte a r. törzsőrmester felé, hogy jobb könyökén korábban műtetet hajtottak végre, így azt behajlítani teljesen nem tudja. A sérülést miatt a rendőrségnél rendszeresített 2 db bilinccsel bilincselték meg. Kérdésre az I. rendű panaszos elmondta, hogy a bilincselés nem járt fájdalommal vagy sérüléssel.

Az I. rendű panaszost a helyszínen 11 óra 50 perckor bilincselték meg, amely az E. Rendőrkapitányságra történő szállításig, 12 óra 10 percig tartott

Az I. rendű panaszos által elkövetett cselekmények tekintetében szabálysértési, illetve közigazgatási eljárás indult a KRESZ 42. § (1) és 14. § (1) bekezdésének, valamint a Szabs. tv. 207. §-ának megsértése miatt.

5) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátott 4 db fényképfelvételt. Az egyik felvételen egy szalaggal lezárt útszakasz, másik két felvételen pedig „Útzár Akadály” és „Árvíz miatt az út lezárva” táblákkal ellátott útszakasz látható. A negyedik felvétel „Rendőrség Police” szalaggal lezárt útszakaszcímről készült.

6) A rendőrség megküldte az intézkedésről készült 29 perc 23 másodpernyi hosszú hangfelvételt.

A felvétel azzal kezdődik, hogy az I. rendű panaszos azt kiállítja, hogy „ne mondj semmit, menjetek”. Majd a r. törzsőrmester elkéri az I. rendű panaszos nevét, mert adatait személyi igazolvány hiányában az ügyeletes tisztén keresztül tudja ellenőrizni, amelyek ismeretében pedig ki tudja szabni a helyszíni bírságot. Az I. rendű panaszos azonban nem hajlandó megmondani a nevét („gondolkodom”, „melyiket mondjam, az igazit, az ál-, vagy a becenevemet”). A rendőr erre úgy reagál, hogy mondjon egy nevet, mert arc alapján le tudják ellenőrizni, illetve közli, hogy ha az I. rendű panaszos nem igazolja magát, akkor elő fogják állítani. A rendőr arra is felhívja a figyelmét, hogy az Rtv. alapján az intézkedésről hangfelvételt készít. Ennek ellenére az I. rendű panaszos továbbra sem mondja meg a nevét, illetve elmondása szerint nem biztos adataiban, mivel nem rég váltott lakóhelyet, továbbá nem ért egyet azzal, hogy „tiltott helyen lévő biciklizésért” előállíthatják. Végül az I. rendű panaszos „gondolkodás után” elárulja keresztnévét. Majd egy-két perces „gondolkodás” után közli a r. törzsőrmesterrel, hogy családnévét csak kollégája jelenlétében árulja el. Ekkor visszatér a r. őrmester, aki elmondja, hogy a II. rendű panaszos adatait nem sikerült megtudnia. Ezt követően az I. rendű panaszos és a rendőrök között vita alakul ki a rendőri intézkedés szükségességét illetően. Az I. rendű panaszos szerint aránytalan a rendőri fellépés, mivel őt figyelmeztethették volna, hogy vissza kell fordulnia. A rendőrök erre úgy reagálnak, hogy ezt meg is szerették volna tenni, azonban az I. rendű panaszos nem volt hajlandó megállni nekik. Az I. rendű panaszos erre azt mondja, hogy „szembejött és villogott, én pedig kikerültem, hogy szevasztok”. A r. törzsőrmester a felvétel 5. percének környékén közli az I. rendű panaszossal, hogy mivel többszöri felszólításra sem mondta be az adatait, elő fogják állítani az E. Rendőrkapitányságra, majd többször felszólítja, hogy tegye hátra a kezét („nem várok, most nem maga diktál”), illetve tájékoztatja, hogy bicikliért a tőlük 60 méterre álló felesége fog érte jönni. Az I. rendű panaszos jelzi, hogy kezét nem rég mütöttek, melyre a r. törzsőrmester azt mondja, hogy „óvatos leszek”, megpróbálom úgy csinálni, hogy ne fájjon”, végül a r. őrmestertől elkéri bilincset. Majd az I. rendű panaszos jelzi, hogy szorít a bilincsen, melyre a r. törzsőrmester lazít rajta. Az I. rendű panaszos majd azt mondja (véltetően feleségének), hogy „csinálj fényképfelvételt”. Majd felesége próbálja jobb belátásra bírni, akivel a r. törzsőrmester közli, hogy az I. rendű panaszos biciklijéről neki kell gondoskodni. A r. törzsőrmester többször felszólítja az I. rendű panaszost, hogy üljön be az autóba, ahonnan az I. rendű panaszos kiabálja, hogy „fényképez”. Az I. rendű panaszost a rendőrautóban tájékoztatják, hogy azért állították elő, mert magát nem tudta hitelt érdemlően igazolni, amely miatt az Rtv. értelmében előállítható a legközelebbi rendőrkapitányságra, ahol megállapításra kerülnek az adatai. Elmondják azt is, hogy az intézkedés alá vonását pedig az indokolta, hogy olyan területre hajtott be kerékpárral, amely rendőrségi szalaggal és útjelző táblával le volt zárva az árvíz miatt. Az I. rendű panaszost pedig hiába szólították fel, hogy hagyja el a területet, az I. rendű panaszos nem állt meg, amely miatt feljelentéssel fognak élni ellene. Az I. rendű panaszos közli, hogy az intézkedés ellen panaszt fog tenni, amelyre a r. törzsőrmester

úgy reagál, hogy nyugodtan megteheti, és elmondja nevét, jelvéyszámát és szolgálati helyét. Az I. rendű panaszos jelezi, hogy ezeket nem tudja leírni, mert kezei hátra vannak bilincselve, amelyre a törzsőrmester úgy reagál, hogy jegyezze meg, illetve az I. rendű panaszos kérésére sem azonosítja magát ismételten („nem vagyok köteles elismételni, köszönöm”). Ezt követően az I. rendű panaszos valamit mond, amely nem kivehető a felvételen. A r. törzsőrmester reakciójából annyi hallható, hogy „az a filmek, ez pedig a valóság”, „Közvetlen életveszély van? Nincs (...) így van akkor is szoktunk, de most nem ebédelni megyünk”, „mi meg fogunk ebédelni, maga nem”. Az I. rendű panaszos a r. törzsőrmester kérdésére elmondja, hogy a jobb könyöke volt műtve, de így kényelmes (...), a mondat vége nem kivehető a felvételen. Az I. rendű panaszost 24 perc 40 másodperc környékén szállítják ki a rendőrautóból, amelyhez a r. törzsőrmester nyújt neki segítséget. Az I. rendű panaszos a felvétel 28 perc 10 másodperc környékén, már a kapitányság épületében mondja meg a nevét, és egyéb személyi adatait.

III.

A Testület a panaszosok beadványaiban foglaltak alapján, illetve az I. rendű panaszos 2013. június 27-én telefonon tett nyilatkozatára figyelemmel, vizsgálat tárgyává tette az I. rendű panaszos vonatkozásában az „igazoltatás módját”, valamint bilincselését, a II. rendű panaszos vonatkozásában pedig azt vonta vizsgálat alá, hogy a rendőrök fellépése „durva, félelmet keltő eljárás” volt-e.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosoknak a Magyarország Alaptörvénye a II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, a IV. cikkében foglalt személyi biztonsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, továbbá az I. rendű panaszosnak a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A panaszosok előadták, hogy a főúton bicikliztek, amikor a sávjukban feltűnt egy rendőrautó, amely felkapcsolt villogókkal, lámpákkal, folyamatosan dudálva gyorsan közlekedett feléjük. A II. rendű panaszos és a panaszosok lánya épphogy meg tudott állni az autó előtt. Az I. rendű panaszos balra kikerülve az autót, csak később tudott megállni. Ezt követően a járőrök kiszálltak a rendőrautóból, és az I. rendű panaszost intézkedés alá vonták. Az I. rendű panaszos elmondása szerint valószínűleg a félelem és az ijedség miatt, valamint a fenyegetés hatására, „pánikban” nem mondta meg a nevét, állítása szerint ilyen félelmetes igazoltatásban még nem volt részük, a lánya este még sírva mondta, hogy ő nagyon megijedt, azt hitte, hogy nem tud megállni és nekimegy a rendőrautónak. A járőrök a II. rendű panaszost és a lányát „elzavarták”, ennek ellenére a II. rendű panaszos állítása szerint végig jelen volt az intézkedésnél. A II. rendű panaszossal szemben intézkedésre nem került sor, ő „a durva, félelmetkeltő eljárást” panaszolja.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint rendőrök T. település irányából Ny. település irányába haladtak az árvíz miatt lezárt útszakaszon, amikor arra lettek figyelmesek, hogy egy férfi és egy nő kerékpározik a lezárt útszakaszon velük szemben T. irányába. Ezt észlelve a rendőrök a menetiránnyal szembeni sávba soroltak úgy, hogy közben felkapcsolták a megkülönböztető fényjelzést, majd a gépkocsit lefékeztek. Ebben a pillanatban a II. rendű panaszos körülbelül 10 méterre lehetett a rendőrautótól, az I. rendű panaszos pedig 8 méterre. Az utasülésben helyet foglaló r. őrmesternek nem volt ideje kiszállni a gépkocsiból, mert a I. rendű panaszos sebességét nem csökkentve a szolgálati gépkocsit kikerülte. Ezzel egy időben

a r. őrmester a leengedett ablakon egyértelműen megállásra szólította fel a I. rendű panaszost. Amire a I. rendű panaszos a kikerülés közben visszakiáltotta, hogy „dehogy állok”, majd tovább tekert. Ezt követően a rendőrök az úttesten megfordultak a szolgálati gépkocsival, és a I. rendű panaszos után mentek, aki többszöri hangjelzésre, illetve felszólításra megállt az út szélén. Eközben megtett körülbelül 50 métert. Végül az I. rendű panaszost sikerült intézkedés alá vonni, amely során a korábban szabályosan megálló II. rendű panaszos odament.

A r. törzsőrmester a fentieket júliusi jelentésében azzal egészítette ki, hogy az útszakasz ellenőrzését körülbelül 30-40 km/h sebességgel hajtották végre, valamint az I. rendű panaszos nem a baleset elkerülése miatt tért ki a szolgálati gépkocsi elől, hanem mert nem állt szándékában megállni.

a) A fentiekkel kapcsolatban először azt szükséges tisztázni, hogy jogszerűen vonták-e intézkedés alá az I. rendű panaszost.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha szabálysértő magatartást észlel. Jelen esetben a felesége társaságában bicikliző I. rendű panaszost azért vonták intézkedés alá, mert árvíz által veszélyeztetett „Árvíz miatt az út lezárva”, illetve „Behajtani tilos” táblákkal és „Rendőrség Police” kordonszalaggal lezárt útszakaszon biciklizett. Az I. rendű panaszos továbbá figyelmen kívül hagyta a megállítására vonatkozó rendőri jelzést.

A járművek forgalmát tiltó vagy korlátozó jelzőtáblák között említi a KRESZ 14. § (1) bekezdés z) pontja a „Behajtani tilos” táblát, amely azt jelzi, hogy az egyirányú forgalmú útra ebből az irányból behajtani tilos.

A KRESZ 16. § (1) bekezdés z/4. pontja szerint útzár tábla azt jelzi, hogy az utat rendőrség útzár telepítésével lezárta.

A KRESZ 6. § (2) bekezdése az alábbiakról rendelkezik.

Ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja, a) a járművek megállítására aa) karjának vagy fehér szegélyű piros tárcsának függőleges feltartásával, piros vagy fehér

fény körbeforgatásával, illetőleg sípjal ad jelzést, *ab*) menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal; *b*) a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről hangszórón keresztül adott, a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasításának megfelelő módon kell az úton közlekedő jármű vezetőjének eljárnia. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében, a rendeletben meghatározott egyéb közúti jelzések és a forgalmi szabályok csak annyiban irányadók, amennyiben a rendőr jelzésével nem ellentétesek.

(Jelen esetben a rendőrség által hivatkozott KRESZ 42. § (1) bekezdése [„*Megkülönböztető jelzéseket (villogó kék fényjelzést és szirénát vagy váltakozó hangmagasságú más hangjelzést) használó gépjármű, illetőleg minden ilyen gépjárművel kísért (közrefogott) zárt csoportban haladó, megkülönböztető fényjelzést használó gépjármű részére minden járművel, minden helyzetben elsőbbséget kell adni, és akadálytalan továbbhaladását - félrehúzódással és a szükséghez képest megállással - lehetővé kell tenni.*”] nem irányadó.)

A rendőrség előadása alapján felmerülhetett a gyanú, hogy az I. rendű panaszos magatartásával megsértette az 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdését. Ugyanis ezen szakasz kg) pontja értelmében az e törvényben, valamint külön jogszabályban és közösségi jogi aktusban a közúti közlekedési szabályok közül a behajtási tilalomra, a korlátozott övezetre (zóna), a kötelező haladási irányra vonatkozó rendelkezések megsértői bírság fizetésére kötelezhetők. Továbbá felmerülhetett a Szabs. tv. 224. §-ában szabályozott közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése [*Aki KRESZ-ben meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217–222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.*] szabálysértés elkövetésének gyanúja.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési és bűncselekményi tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési vagy nyomozó hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjogkorlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a jogellenes cselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A hangfelvételen hallható, hogy az I. rendű panaszos és a rendőrök között vita alakul a rendőri intézkedés szükségességét illetően. Az I. rendű panaszos szerint aránytalan a rendőri fellépés, mivel őt figyelmeztethették volna, hogy vissza kell fordulnia. A rendőrök erre úgy reagálnak, hogy ezt meg is szerették volna tenni, azonban az I. rendű panaszos nem volt hajlandó megállni nekik. Az I. rendű panaszos erre azt mondja, hogy „szembejött és villogott, én pedig kikerültem, hogy szevasztok”.

A rendőrök nyilatkozatai alapján, továbbá tekintettel arra, hogy maga az I. rendű panaszos a Testülethez intézet nyilatkozataiban, illetve – a hangfelvétel tanúsága szerint – a helyszínen sem tagadta ezen cselekményeit, sőt egyet nem értését fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy „tiltott helyen lévő biciklizésért” előállíthatják, illetve a hangfelvételtől is arra lehet következtetni, hogy az I. rendű panaszos figyelmen kívül hagyta a megállásra vonatkozó rendőri felszólítást, a Testület elfogadta, hogy az adott helyzetben szabályszegés, illetve szabálysértés gyanúja miatt intézkedtek a rendőrök.

A rendőrségi iratokból tudhatjuk, hogy az I. rendű panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták.

A hivatkozott jogszabályhely intézkedéskor hatályos rendelkezése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megítélése szerint szabályszegés, illetve szabálysértés elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza, ezért **az I. rendű panaszos igazoltatásához a Rtv. 29. § (1) bekezdés I. fordulója megfelelő jogalapot biztosított, ezért nem sérült az I. rendű panaszos személyes adatok védelméhez való joga.**

b) A Testület az igazoltatás módjával kapcsolatban az I. rendű panaszos megállításának körülményeit, valamint az intézkedés félelemkeltő és fenyegető jellegét vizsgálta. A II. rendű panaszossal szemben nem fogatosítottak intézkedést, de mivel ő férjével ezzel kapcsolatban tartalmilag azonos panaszt fogalmazott, ezért a Testület az ő vonatkozásában is értékelte a rendőrök fellépést ezen szempontok szerint.

i) A panaszosok elmondása szerint az ő sávjukban rendőrautó felkapcsolt villogókkal, folyamatos dudálással, gyorsan közlekedett feléjük. A II. rendű panaszos épphogy meg tudott állni az autó előtt. Az I. rendű panaszos balra kikerülve az autót, csak később tudott megállni.

A rendőrségi iratokból az derül ki, hogy a rendőrautó 30-40 km/h sebességgel közlekedett, és lefékezett a bicikliző panaszosoktól 8-10 méterre, azonban az I. rendű panaszos nem állt meg, a szolgálati gépkocsit kikerülve, sebességét nem csökkentve továbbhajtott. Az I. rendű panaszos a r. őrmester felszólítását is figyelmen kívül hagyta, ezért a rendőrök az úttesten megfordultak a szolgálati gépkocsival, és utána mentek, végül az I. rendű panaszos többszöri hangjelzésre, illetve felszólításra megállt az út szélén. A rendőrségi jelentésekből azt is tudhatjuk, a rendőrök a panaszosok észlelésekor felkapcsolták a megkülönböztető jelzést.

Szükséges ismét utalni a hangfelvétel azon részére, amikor az I. rendű panaszos és a rendőrök között vita alakul ki a rendőri intézkedés szükségességét illetően, a rendőrök elmondják, hogy nem tudták figyelmeztetni az I. rendű panaszost, mivel nem volt hajlandó megállni, amelyre az I. rendű panaszos úgy reagált, hogy „szembejött és villogott, én pedig kikerültem, hogy szevasztok”.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) mellékletének a mozgó jármű megállítására vonatkozó része kifejezetten hangsúlyozza, hogy a rendőr a járművek megállítását a hatályos jogszabályok (azaz – a már korábban részben idézett – KRESZ 6. §) alapján köteles végrehajtani. Az irányelv rögzíti: a megállítás helyét úgy kell megválasztani, hogy a szolgálati-, illetve a leállított jármű más járművek forgalmát indokolatlanul ne akadályozza, és ne veszélyeztesse. A megállításnál fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a járművezető a jelzést kellő időben észlelje.

Az irányelv a szolgálati járművel menetközben végrehajtott megállítás szabályait külön részletezi. A leállítás során, valamint az intézkedés ideje alatt, minden esetben működtetni kell a megkülönböztető fényjelzést. Fő szabály szerint az intézkedés alá vont járművet hátulról kell megállítani, olyan módon, hogy a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból a rendőrnek hangszórón keresztül kell a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasítást adni az úton közlekedő jármű vezetője részére. Az Irányelv kimondja: a szóban adott utasítást a rövid ideig üzemeltetett megkülönböztető hangjelzés adása is előzze meg annak érdekében, hogy a szóbeli utasítás a közlekedőket ne érje váratlanul és az a figyelmüket felkeltsse. Előlről megállítani az intézkedéssel érintett járművet csak kivételesen lehet – amennyiben a hátulról történő megállítási kísérlet nem vezet eredményre: ilyenkor a gépkocsizó rendőrnek kiemelt figyelemmel és fokozott óvatossággal kell megelőznie a megállítandó járművet, kialakítania a megelőzőtt járműhez viszonyított szükséges követési távolságot, és ezt követően a közúti közlekedés szabályai szerint „Állj!” jelzést adnia. Az előlről történő megállítás esetében a rendőr a megállítandó jármű melletti elhaladása során a megkülönböztető fényjelzés mellett rövid ideig működtesse a megkülönböztető hangjelzést is. Megfelelő követési távolságot kialakítva érkezzon a jármű elé, és ha van rá mód jelzőtárcsásával adjon „Állj” jelzést, továbbá a jármű irányjelzőjét működtetve jelezze a megállási szándékot.

A KRESZ 49. § (2) bekezdése szerint a megkülönböztető fény- és hangjelzést együttesen használó gépjármű vezetője - a rendőr és a vasúti átjárót biztosító jelzőberendezések jelzéseit kivéve - a közúti jelzéseket, továbbá a 24-43. §-okban foglalt rendelkezéseket figyelmen kívül hagyhatja, ha magatartásával a közlekedés biztonságát, valamint a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti, és meggyőződött arról, hogy a közlekedés többi résztvevője az akadálytalan továbbhaladást lehetővé tette.

KRESZ 25. § (2) bekezdés értelmében a járművel az úttesten - az előzés és kikerülés esetét kivéve - annak menetirány szerinti jobb oldalán, az út- és forgalmi viszonyok szerint lehetséges mértékben jobbra tartva kell közlekedni. Lassú járművel, állati erővel vont járművel, kézikocsival, hajtott (vezetett) állattal, valamint lassan haladó járművel - ha az út- és forgalmi viszonyok lehetővé teszik - szorosan az úttest jobb széléhez húzódva kell haladni. Párhuzamos közlekedésre alkalmas úttesten a jobbra tartásra a külön szabályok (36. §) az irányadók.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok birtokában nem tudott abban a kérdésben állást foglalni, hogy a rendőrautó gyorsan közlekedett-e, ezzel veszélyt jelentve a panaszosokra. Ugyanakkor a fent hivatkozott jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel a Testület indokoltnak találta az alapjogsérelem megállapítását, egyrésztől azért, mert az megállapítható volt, hogy először a panaszosokat előlről kívánták megállítani az irányelvben foglaltakat figyelmen kívül hagyva. Másrésztől pedig azért, mert a rendőrségi iratok nem szólnak arról,

hogy a KRESZ 49. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően megkülönböztető hangjelzést a rendőrök (már) működtették-e, amikor a forgalommal szemben a panaszosok felé haladtak, illetve arról sem számolnak be, hogy a megkülönböztető fényjelzés mellett a rendőr karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal adott-e utasítást a megállásra. **Ezek elmaradása veszélyeztette a panaszosok személyi biztonságát és testi épségét, ezért a Testület úgy ítélte meg, hogy sérült az ezekhez fűződő alapjog. A Testület ugyanakkor csak csekély fokú alapjogsérelmet tudott megállapítani, mivel a hangfelvétel alapján megkérdőjeleződik, hogy fennállt-e balesetveszély, és az I. rendű panaszos valóban a baleset elkerülése miatt tért ki a szolgálati gépkocsi elől, nem pedig azért, mert nem állt szándékában megállni.**

ii) A panaszosok durvának, félelemkeltőnek és fenyegetőnek írták le a rendőrök fellépését, amelynek hatására az I. rendű panaszos „pánikban” nem mondta meg a nevét. Ezen felül beszámoltak arról, hogy a II. rendű panaszost elzavarták a rendőrök.

Az intézkedésről készült hangfelvételből tudhatjuk, hogy az I. rendű panaszos többszöri kérés, illetve felszólítás, valamint a következmények kilátásba helyezése ellenére a helyszínen csak keresztneveit árulja el, vezetéknévét csak a kapitányságon mondja meg. Nem utal semmi az I. rendű panaszos ijedségére, azért nem mondja meg a nevét, mert nem hajlandó együtt működni a rendőrökkel, provokálja azokat („gondolkodom”, „melyiket mondjam, az igazit, az ál-, vagy a becenevemet”, állítása szerint nem biztos adataiban, mivel nem rég váltott lakóhelyet). Ezt támasztja alá az is, hogy a felvétel elején azt kiállítja, hogy „ne mondj semmit, menjetek”, a helyszín elhagyásakor pedig feleségét vagy lányát fényképfelvétel készítésére buzdítja („csinálj fényképfelvétele”, „fényképezz”). **Ez alapján pedig az intézkedést I. rendű panaszos vonatkozásában nem lehet félelemkeltőnek és fenyegetőnek értékelni, ezért a Testület ezzel kapcsolatban nem látta indokoltnak az emberi méltósághoz, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének megállapítását.**

Szükséges megjegyezni, hogy a hangfelvétel alapján a rendőrautóban tanúsított rendőri hangnem és bánásmód alapjogsérelem okozására volt alkalmas, de mivel az I. rendű panaszos kifejezetten ezt nem sérelmezte, és a Testület kötve van a panaszbeadványhoz, vizsgálatát erre vonatkozóan nem terjesztette ki.

A rendőrségi iratok nem utalnak a II. rendű panaszos „elzavarására”. Az előállítás végrehajtásáról készült jelentésből az derül ki, hogy a r. őrmester félrehívta körülbelül 3 méterre a II. rendű panaszost, aki elmondta, hogy ő sem hajlandó elmondani a I. rendű panaszos adatait, mert ki akar maradni ebből az egészből, de kérte, hogy ne vigyék el a I. rendű panaszost, és megpróbálta férjét lebeszélni „makacsságáról”, ami nem vezetett eredményre.

Rendőrség fenti előadását a hangfelvétel is alátámasztja, amely ugyan nem rögzíti a II. rendű panaszossal szembeni rendőri fellépés egészét, ugyanakkor a helyszíni intézkedést rögzítő hanganyag összességében alkalmas volt arra, hogy a Testületben az a meggyőződés alakuljon ki, hogy a II. rendű panaszos vonatkozásában sem volt a rendőrök eljárása durva és félelemkeltő. **Ezért ezzel kapcsolatban a Testület nem állapította meg az emberi méltósághoz, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.**

2) Az I. rendű panaszos kifogásolta, hogy kezeit hátra bilincselték, annak ellenére, hogy jelezte, jobb kezét, könyökét megműtötték.

Az előállítás végrehatásáról készült jelentés szerint az I. rendű panaszossal szemben az intézkedés során figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § alapján 11 óra 50 perctől 12 óra 10 percig bilincset alkalmaztak az I. rendű panaszossal szemben. A r. törzsőrmester júliusi jelentésében a bilincselés konkrét jogalapjaként az Rtv. 48. § c) pontját jelölte meg, mivel az I. rendű panaszos szökésétől lehetett tartani, illetve szállítása nem az arra a célra kialakított járműben történt. A rendőrségi iratokból megállapítható továbbá, hogy az I. rendű panaszos kezeit hátra helyzetben bilincselték meg.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésztől az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs

helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.

A Testület a rendelkezésre álló iratok és a hangfelvétel segítségével nem tárt fel olyan körülményt, amely az I. rendű panaszos szökésének lehetőségét – az intézkedés megkezdését – követően alátámasztotta volna. A Testület nem tudta elfogadni a bilincselés indokaként azt, hogy a szállítás nem az arra a célra kialakított járműben történt, mivel ez nem az Rtv.-ben nevesített jogalap, hanem a Szolgálati Szabályzat a bilincselés módjai között ebben az esetben célszerűsíti a hátra helyzetben történő bilincselést. A Testület egyéb olyan feltételt sem tudott megállapítani, amely az Rtv. 48. §-a alapján az I. rendű panaszos bilincselését megalapozta volna.

A fentiek alapján a Testület a vizsgálata során nem tudott feltárni olyan elemet, ami a konkrét esetben a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült az I. rendű panaszos emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz való joga. A jogkorlátozást súlyosbítja azon tény, hogy az I. rendű panaszos kezeit hátra helyzetbe bilincselték, ráadásul annak ellenére, hogy jelezte, hogy jobb könyöke műtéten esett át.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése után arra a megállapításra jutott, hogy jogszerűen került sor az I. rendű panaszossal szemben az igazoltatásra. Ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a megállítás módja miatt csekély mértékben sérült a panaszosok személyi biztonságához és testi épséghez való joga. A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés nem volt durva és félelemkeltő, ezért ezen kifogással kapcsolatban alapjogsérelmet nem állapított meg. Azonban megítélése szerint jogszerűtlenül került sor a I. rendű panaszos bilincselésére, amellyel összefüggésben megállapította az emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz való jog sérelmét.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. július 10.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag